పెద్దపులి/చిరుతపులి కళేబరం/శరీర భాగాల పారవేతకు ప్రామాణిక కార్యాచరణ విధానం (SOP)

జాతీయ పులుల సంరక్షణ ప్రాధికార సంస్థ

(National Tiger Conservation Authority – NTCA)

పర్యావరణ, అటవీ & వాతావరణ మార్పుల మంత్రిత్వ శాఖ

భారత ప్రభుత్వం

సంఖ్య: 15-37/2012-NTCA
భారత ప్రభుత్వం
పర్యావరణ & అటవీ మంత్రిత్వ శాఖ
జాతీయ పులుల సంరక్షణ ప్రాధికార సంస్థ
****

అనెక్స్ నం. V, బికనీర్ హౌస్,
షాజహాన్ రోడ్, న్యూఢిల్లీ-110011.
టెలిఫ్యాక్స్: 2338 9883
ఈ-మెయిల్: jdntca@gmail.com
తేదీ: 18 మార్చి, 2013

కు,

1. పీసీసీఎఫ్ / హెచ్ఒఎఫ్ఎఫ్ (PCCF/HOFF) వారు, పులులున్న రాష్ట్రాలు.
2. ప్రధాన వన్యప్రాణి సంరక్షకులు (Chief Wildlife Warden), పులులున్న రాష్ట్రాలు.

విషయం: పెద్దపులి/చిరుతపులి కళేబరం/శరీర భాగాల పారవేతకు ప్రామాణిక కార్యాచరణ విధానం (SOP) – గురించి.

అయ్యా,

పులుల మరణాలు, పోస్టుమార్టం, నివేదికలు పంపడం వంటి వివిధ అంశాలపై ప్రాజెక్ట్ టైగర్/జాతీయ పులుల సంరక్షణ ప్రాధికార సంస్థ ఎప్పటికప్పుడు సూచనలు (అడ్వైజరీలు) జారీ చేసింది. వాటి ఆధారంగా, క్షేత్రస్థాయి అధికారులు/నిపుణుల సలహాలతో, ప్రస్తుత సవాళ్లను ఎదుర్కోవడానికి పెద్దపులి/చిరుతపులి కళేబరం/శరీర భాగాల పారవేతకు ఒక ప్రామాణిక కార్యాచరణ విధానం (SOP) రూపొందించబడింది.

సమర్థ అధికారి ఆమోదించిన ఆ ప్రామాణిక కార్యాచరణ విధానం (SOP) ప్రతిని, మీ సమాచారం కోసం మరియు తగిన చర్య కోసం ఇందుతో పాటు పంపుతున్నాను.

ఈ SOP ని స్థానికభాషలోకి అనువదించి, క్షేత్రస్థాయి సిబ్బందికి మార్గదర్శనం కోసం విస్తృతంగా పంపిణీ చేయాలి.

భవదీయుడు,

సం/- (SD/-)

(ఎస్.పి. యాదవ్)

డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టర్ జనరల్ (NTCA)

జతపరచినవి: పైన పేర్కొన్న విధంగా

ప్రతి (Copy to):

1. పర్యావరణ & అటవీ శాఖ మంత్రి (MEF) వ్యక్తిగత కార్యదర్శి (PS).
2. కార్యదర్శి (E&F) వ్యక్తిగత ప్రధాన కార్యదర్శి (PPS).
3. DGF & SS, MoEF వారి PPS.
4. ADG (WL) వారి PPS.
5. అదనపు డైరెక్టర్, వన్యప్రాణి నేర నియంత్రణ బ్యూరో, న్యూఢిల్లీ.
6. ఇన్స్పెక్టర్ జనరల్ ఆఫ్ ఫారెస్ట్స్, ప్రాంతీయ కార్యాలయం, గువాహటి.
7. అసిస్టెంట్ ఇన్స్పెక్టర్ జనరల్ (NTCA), నాగపూర్ మరియు బెంగళూరు.

పెద్దపులి/చిరుతపులి కళేబరం/శరీర భాగాల పారవేతకు ప్రామాణిక కార్యాచరణ విధానం

1. **శీర్షిక:** పెద్దపులి/చిరుతపులి కళేబరం/శరీర భాగాల పారవేతకు ప్రామాణిక కార్యాచరణ విధానం.

2. **విషయం:** పులి మరణం / శరీర భాగాల స్వాధీనం (సీజర్).

3. **ఆధారం:** ఈ అంశంపై పర్యావరణ & అటవీ మంత్రిత్వ శాఖ/ప్రాజెక్ట్ టైగర్/NTCA జారీ చేసిన సూచనలు (అడ్వైజరీ నం: 1-60/89-WL I, తేదీ 04-11-1994, అదనపు ఐజీఎఫ్ (వన్యప్రాణి), పర్యావరణ & అటవీ మంత్రిత్వ శాఖ).

4. **ఉద్దేశం:** పెద్దపులి/చిరుతపులి కళేబరం/శరీర భాగాలను పారదర్శకంగా పారవేసి, అవి దొంగిలించబడి అక్రమ మార్కెట్‌కు చేరకుండా నివారించడం.

5. **సంక్షిప్త సారాంశం:** కళేబరం అందుబాటులో ఉన్నప్పుడు లేదా శరీర భాగాలను స్వాధీనం చేసుకున్నప్పుడు, పెద్దపులి/చిరుతపులి కళేబరం/శరీర భాగాలను పారవేయడానికి క్షేత్రస్థాయిలో (పులుల అభయారణ్యంలో లేదా ఇతర చోట్ల) తీసుకోవాల్సిన కనీస ప్రాథమిక చర్యలను ఈ ప్రామాణిక కార్యాచరణ విధానం (SOP) తెలియజేస్తుంది.

6. **పరిధి:** ఈ SOP పులుల అభయారణ్యాలతో సహా అన్ని అటవీ క్షేత్ర విభాగాలకు, అలాగే సంఘటన జరిగిన ఇతర ప్రాంతాలకు వర్తిస్తుంది.

7. **బాధ్యతలు:** పులుల అభయారణ్యం అయితే ఫీల్డ్ డైరెక్టర్ బాధ్యత వహిస్తారు. రక్షిత ప్రాంతం (జాతీయ ఉద్యానవనం/వన్యప్రాణి అభయారణ్యం) అయితే సంబంధిత రక్షిత ప్రాంత నిర్వాహకుడు బాధ్యత వహిస్తారు. ఇతర ప్రాంతాల్లో (రెవెన్యూ భూమి/కన్జర్వేషన్ రిజర్వ్/కమ్యూనిటీ రిజర్వ్/గ్రామం/పట్టణం) వన్యప్రాణి (రక్షణ) చట్టం, 1972 ప్రకారం వైల్డ్‌లైఫ్ వార్డెన్, లేదా ఆ ప్రాంతం ఎవరి పరిధిలోకి వస్తుందో ఆ డివిజనల్ ఫారెస్ట్ ఆఫీసర్ / డిప్యూటీ కన్జర్వేటర్ ఆఫ్ ఫారెస్ట్స్

బాధ్యత వహిస్తారు. రాష్ట్ర స్థాయిలో మొత్తం బాధ్యత సంబంధిత రాష్ట్ర ప్రధాన వన్యప్రాణి సంరక్షకులది (Chief Wildlife Warden) అవుతుంది.

8. కళేబరం/శరీర భాగం(లు) అందుబాటులో ఉన్నప్పుడు, పెద్దపులి/చిరుతపులి కళేబరం/శరీర భాగం(ల)ను పారవేయడానికి అనుసరించాల్సిన విధానంపై వివరణాత్మక సూచనలు

(i) సంఘటనా స్థలంలో (Scene of Crime/Incident): కళేబరం లేదా భాగాలు అందుబాటులో ఉన్నప్పుడు:

- పులి మరణం/శరీర భాగాల స్వాధీనంతో వ్యవహరించడంపై NTCA జారీ చేసిన SOP ని అనుసరించండి.
- కళేబరాన్ని ఫీల్డ్ డైరెక్టర్ సమక్షంలో — అత్యవసర పరిస్థితిలో అయితే డిప్యూటీ కన్జర్వేటర్ ఆఫ్ ఫారెస్ట్స్ కంటే తక్కువ కాని హోదా గల అధీకృత అధికారి సమక్షంలో — మరియు పౌర సమాజ సంస్థ ప్రతినిధి ఉన్న పోస్టుమార్టం (PM) బృందం సమక్షంలో దహనం (కాల్చివేత) చేసి పారవేయండి.
- కళేబరాన్ని దహనం చేసేటప్పుడు, ప్రతి దశనూ ఫొటోలు తీసి, వీడియో రికార్డ్ చేయాలి.
- ఆ స్థలాన్ని విడిచి వెళ్లే ముందు, ఎముకలతో సహా కళేబరం మొత్తం పూర్తిగా కాలిపోయిందని నిర్ధారించుకోండి.

- కళేబరం పూర్తిగా దహనమైందని నిర్ధారించుకున్న తర్వాత, కళేబరం పారవేతపై 'పంచనామా (మెమో)' తయారు చేసి, దానిపై PM బృందం మరియు ఇన్‌చార్జ్ అధికారి సంతకాలు చేయాలి; ఆపై సహాయక ఫొటోలు/పత్రాలతో కూడిన తుది నివేదికను (అనుబంధం-I) NTCA కు తెలియజేస్తూ CWLW (ప్రధాన వన్యప్రాణి సంరక్షకులు) కు పంపాలి.

(ii) శరీర భాగాల స్వాధీనం విషయంలో (చర్మం — ఎండినది లేదా తాజాది / ఎముకలు / మాంసం లేదా ఇతర శరీర భాగాలు):

- పులి మరణం/శరీర భాగాల స్వాధీనంతో వ్యవహరించడంపై NTCA జారీ చేసిన SOP ని అనుసరించండి.

- శరీర భాగాలను స్వాధీనం చేసుకున్న సందర్భాల్లో, కోర్టులో విచారణకు అవి సాక్ష్యంగా అవసరం కావచ్చు. కాబట్టి అలాంటి సందర్భాల్లో, వాటిని పారవేయడానికి సంబంధిత కోర్టు ఉత్తర్వులు పొందే వరకు వాటిని పారవేయవద్దు.
- సమర్థ అధికారి ఉత్తర్వులు పొందిన తర్వాత, శరీర భాగం(ల)ను ఫీల్డ్ డైరెక్టర్ సమక్షంలో — అత్యవసర పరిస్థితిలో అయితే డిప్యూటీ కన్జర్వేటర్ ఆఫ్ ఫారెస్ట్స్ కంటే తక్కువ కాని హోదా గల అధీకృత అధికారి సమక్షంలో — మరియు పౌర సమాజ సంస్థ ప్రతినిధి ఉన్న బృందం (పోస్టుమార్టంకు నిర్దేశించిన బృందమే) సమక్షంలో దహనం చేసి పారవేయండి.
- శరీర భాగాలను దహనం చేసేటప్పుడు, ప్రతి దశనూ ఫొటోలు తీసి, వీడియో రికార్డ్ చేయాలి.
- ఆ స్థలాన్ని విడిచి వెళ్లే ముందు, శరీర భాగాలన్నీ పూర్తిగా కాలిపోయాయని నిర్ధారించుకోండి.
- శరీర భాగం(లు) పూర్తిగా దహనమయ్యాయని నిర్ధారించుకున్న తర్వాత, శరీర భాగం(ల) పారవేతపై 'పంచనామా' (మెమో) తయారు చేసి, దానిపై ఆ బృందం మరియు ఇన్‌చార్జ్ అధికారి సంతకాలు చేయాలి; ఆపై సహాయక ఫొటోలు/పత్రాలతో కూడిన తుది నివేదికను (అనుబంధం-I) NTCA కు తెలియజేస్తూ CWLW కు పంపాలి.

(iii) స్వాధీనం/జప్తు సమయంలో లభించిన వన్యప్రాణి ట్రోఫీల నిల్వ విషయంలో:

➢ స్వాధీనం చేసుకున్న వన్యప్రాణి ట్రోఫీల నిల్వకు సంబంధించి కోర్టులో ఎలాంటి కేసు పెండింగ్‌లో లేనట్లయితే, ఆ నిల్వ మొత్తాన్ని ఫీల్డ్ డైరెక్టర్ సమక్షంలో — అత్యవసర పరిస్థితిలో అయితే డిప్యూటీ కన్జర్వేటర్ ఆఫ్ ఫారెస్ట్స్ కంటే తక్కువ కాని హోదా గల అధీకృత అధికారి సమక్షంలో — మరియు పౌర సమాజ సంస్థ ప్రతినిధి ఉన్న ఒక బృందం

(పోస్టుమార్టంకు నిర్దేశించిన బృందమే) సమక్షంలో దహనం చేసి నాశనం చేయాలి.

- శరీర భాగాలను దహనం చేసేటప్పుడు, ప్రతి దశనూ ఫొటోలు తీసి, వీడియో రికార్డ్ చేయాలి.
- ఆ స్థలాన్ని విడిచి వెళ్లే ముందు, శరీర భాగాలన్నీ పూర్తిగా కాలిపోయాయని నిర్ధారించుకోండి.
- శరీర భాగం(లు) పూర్తిగా దహనమయ్యాయని నిర్ధారించుకున్న తర్వాత, శరీర భాగం(ల) పారవేతపై 'పంచనామా' (మెమో) తయారు చేసి, దానిపై ఆ బృందం మరియు ఇన్‌చార్జ్ అధికారి సంతకాలు చేయాలి; ఆపై సహాయక ఫొటోలు/పత్రాలతో కూడిన తుది నివేదికను (అనుబంధం-I) NTCA కు తెలియజేస్తూ CWLW కు పంపాలి.
- ఇలాంటి నిల్వను నాశనం చేయడానికి ముందు వన్యప్రాణి (రక్షణ) చట్టం, 1972 లోని నిబంధనలను తప్పనిసరిగా పాటించాలి.

***

అనుబంధం-1
తుది నివేదిక

ప్రతి పెద్దపులి/చిరుతపులి కళేబరం/శరీర భాగం(లు)/ట్రోఫీ కేసు పారవేతకు సమర్పించవలసినది

1.	కార్యాలయం పేరు	
2.	మరణం జరిగిన ప్రదేశం వివరాలు: వివరణ, GPS, కంపార్ట్‌మెంట్/బ్లాక్/రేంజ్/సబ్-డివిజన్/అటవీ డివిజన్/పులుల అభయారణ్యం లేదా ప్రదేశం/సమయం	
3.	మరణం/కళేబరం నివేదిక తేదీ	
4.	శరీర భాగాల స్వాధీనం అయితే, కళేబరం లేదా స్వాధీనం చేసుకున్న సామగ్రి స్థితిని సూచించే వివరాలు	
5.	సంఘటనను మొదట తెలియజేసిన వ్యక్తి (సిబ్బంది/ఇతరులు) వివరాలు: పేరు/చిరునామా/సంప్రదింపు వివరాలు/టెలిఫోన్ నంబర్లు/ఈ-మెయిల్	
6.	కళేబరం విషయంలో: పోస్టుమార్టం (PM) తేదీ, సమయం మరియు ప్రదేశం	
7.	PM బృందం వివరాలు (పేర్లు/హోదా/చిరునామా/సంప్రదింపు వివరాలు)	

8.	కనిపించకుండా పోయిన శరీర భాగాల వివరాలు, ఏవైనా ఉంటే	
9.	PM తర్వాత నిర్ధారించిన మరణ కారణం	
10.	కళేబరం/శరీర భాగం(ల) రంగు ఫొటోలు (క్లోజప్‌లు, గాయాలుంటే అవి కనిపించేలా); కెమెరా ట్రాప్ ఫొటో డేటాబేస్‌తో పోల్చిన వివరాలు	

11.	మరణ కారణం: సహజం / వేట (పోచింగ్)	
12.	వేట/శరీర భాగాల స్వాధీనం అయితే: తీసుకున్న/ప్రతిపాదించిన తదుపరి చర్య: స్వాధీనం చేసుకున్న శరీర భాగం/భాగాల రంగు ఫొటోలు జతచేయండి; (ఎముక ముక్కలు/మాంసం/భౌతికంగా గుర్తించలేని ఇతర శరీర భాగాల విషయంలో) జాతి గుర్తింపు ధృవీకరణ పత్రం జతచేయండి; నేరస్థులు/అనుమానితులపై (అరెస్టు చేసి ఉంటే) తీసుకున్న చర్య; కేసు/ఫిర్యాదు స్థితి: సంఖ్య, ఫిర్యాదు దాఖలు చేసిన తేదీ, చట్ట సెక్షన్లు, దాఖలు చేసిన కోర్టు పేరు	
13.	కళేబరం/శరీర భాగం(ల) పారవేత పంచనామా/మెమో	జతచేయబడింది / జతచేయబడలేదు
14.	ఇతర వ్యాఖ్యలు, ఏవైనా ఉంటే	
15.	ఇన్‌చార్జ్ అధికారి సంతకం, పేరు, హోదా, తేదీ మరియు ముద్రతో	

(ఈ SOP పులుల అభయారణ్యాల క్షేత్ర అధికారుల సూచనలతో తయారు చేయబడింది)

***